

Tatiana Konderak

Inspirowanie dziecięcej twórczości na lekcji języka obcego

Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce : kwartalnik dla nauczycieli nr 4,
81-84

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Tatiana Konderak

Inspirowanie dziecięcej twórczości na lekcji języka obcego

Twórczość tkwi w każdym z nas, a aktywność twórcza może przejawiać się we wszystkich dziedzinach życia, bez względu na wiek i uzdolnienia, gdyż jest jednym ze składników kształtujących naszą osobowość od najwcześniejszych lat. Działanie, aktywność poznawcza i ekspresja są nie tylko naturalną potrzebą dziecka, ale dostarczają mu również wielu przeżyć. Zdaniem R. Glotona i C. Clero, „dziecko nie miałoby nigdy czasu, by usłyszeć, nauczyć się i zapamiętać wszystkie różnorodne formuły, którymi się posługuje w sposób spontaniczny, zatem musi konstruować, a więc wymyślać, dzięki strukturuwaniu schematów mniej lub bardziej ogólnych drogą eksperymentalnego błędzenia”¹, czyli każde działanie w zakresie aktywności jednostki jest twórcze, o ile prowadzi do rezultatów dla niej nowych. Zadaniem nas dorosłych, rodziców i nauczycieli, jest podsuwanie pomysłów, ich inspirowanie i rozwijanie, aby dziecko samodzielnie chciało próbować, eksperymentować, czyli działać twórczo, uniezależniając się od innych osób.

Zajęcia z języka obcego w przedszkolu, jak również w klasach nauczania początkowego, są ku temu doskonałą okazją, bo przecież wszystkie dzieci mają twórcze podejście do życia. Nauczyciel jest tutaj osobą inspirującą i organizującą warunki materialne i emocjonalne do rozwoju twórczej aktywności dziecka, poprzez stosowanie na zajęciach gier i zabaw językowych z wykorzystaniem ruchu, muzyki, różnych form plastycznych, literatury dziecięcej, elementów dramy i gier teatralnych, które to pozwalają dziecku współuczestniczyć w odkrywaniu świata.

¹ R. Gloton, C. Clero, *Twórcza aktywność dziecka*, Warszawa 1976, s. 228-229.

Podstawą nauczania języków obcych dzieci w wieku przedszkolnym są piosenki, rymowanki, wyliczanki i wierszyki, które spełniają wiele ważnych funkcji dydaktycznych². Można do nich wykorzystać ćwiczenia, które łączą ruch z muzyką i rytmem. Do takich form ruchu i ekspresji należą między innymi: ilustrowanie poszczególnych fraz gestem, czyli rodzaj opowieści ruchowej, pantomima (powiedz, co pokazuję, pokaż, co mówię), improwizacja ruchowa czy też inscenizacja treści utworu.

Muzyka jest tą dziedziną sztuki, która chyba najbardziej przemawia do wyobraźni dzieci i je fascynuje³. Piosenka poprzez tekst przemawia bezpośrednio do świata uczuć i wyobraźni dziecka, a prostota melodii i rytmu sprawia, iż jest najłatwiejszą i najbardziej dla dziecka dostępną formą muzyczną. Ponadto powiązanie melodii z tekstem sprawia, iż jest ona łatwiejsza w odbiorze nawet dla najmłodszych uczniów. Na zajęciach językowych łatwo możemy połączyć z muzyką elementy innych sztuk, takich jak taniec, pantomima, rysunek czy literatura.

Literatura dziecięca przeznaczona do nauczania języka obcego, a więc odpowiednio zdydaktyzowana, to również źródło wielu przeżyć i wrażeń wzbogacających wyobraźnię i rozbudzających zainteresowanie dziecka otaczającym światem. Bogaty wybór bajek i baśni w językach: francuskim, angielskim, niemieckim, hiszpańskim i włoskim do wykorzystania na zajęciach językowych, proponuje wydawnictwo ELI⁴. Dla najmłodszych przygotowano w ramach zielonej serii 16 tradycyjnych bajek napisanych takim językiem, aby mali uczniowie już na poziomie początkującym mogli czerpać przyjemność z ich słuchania i oglądania, a starsi również czytania. Rozkładane, bogato ilustrowane strony książeczek, obrazkowe słowniczki oraz gry i zabawy językowe przyciągają uwagę młodych uczniów. Znajdziemy tu takie pozycje, jak: *Kopciuszek*, *Czerwony Kapturek*, *Śpiąca Królewna*, *Brzydkie Kaczątko*, *Pinokio* i inne. Każda książeczka z tej serii liczy 24 strony i, co jest bardzo ważne, zawiera dołączoną płytkę CD z nagraniem pełnego tekstu bajki, trwającym około 15 minut.

Literatura tego typu stwarza możliwości twórczego działania w różnego typu zabawach inscenizowanych, a treść bajki można odtworzyć w formie dramatyzowanej, dzięki czemu uczeń, identyfikując się z bohaterami, uczestniczy w ich przygodach, przeżywając fikcyjne sytuacje. Zabawy udratyzowane i gry teatralne oparte na poznanych utworach nie wymagają posługiwania się słowami tekstu, stwarzając możliwości rozwijania słownej inwencji dziecka dostosowane do jego poziomu znajo-

---

² J. Iluk, *Jak uczyć małe dzieci języków obcych?*, Częstochowa 2006, s. 106-108.

³ *Vademecum nauczyciela sześciolatek*, red. M. Dunin-Wąsowicz, Warszawa 1980, s. 348.

⁴ Z pełną ofertą wydawnictwa można się zapoznać na stronach: <http://www.elionline.com> (dostęp: 12.12.2012).

mości języka obcego. Kontakt z tego typu literaturą budzi w dziecku wrażliwość estetyczną, sprzyjając rozwijaniu postaw twórczych i wyzwaniu form ekspresji słownej i plastycznej.

Poza grami teatralnymi, na zajęciach językowych, warto również wykorzystywać elementy dramy, która jest sposobem poznawania świata za pomocą działania, ale przede wszystkim jest metodą wszechstronnego rozwijania osobowości⁵. Opiera się na naturalnej skłonności dziecka do naśladownictwa i zabawy oraz umiejętności życia fikcją literacką, gdyż w dramacie wykorzystuje się spontaniczność, chęć aktywnego działania i naturalną potrzebę zabawy. Nie tylko wdraża do samodzielności i aktywności, ale przede wszystkim rozwija: wyobraźnię, fantazję, wrażliwość emocjonalną i plastykę ciała.

Drama pomaga również w realizacji programu dydaktycznego przez doskonalenie pamięci mechanicznej i logicznej, korygowanie wad wymowy, wzbogacanie słownictwa biernego i czynnego dziecka. Wykorzystując na lekcjach języka obcego elementy dramy, uczniowie bardziej angażują się w przebieg zajęć, chętniej dzielą się swoimi pomysłami, trafnymi spostrzeżeniami, a jak wiemy, podczas aktywności uczniowie uczą się najlepiej i najwięcej, w sposób trwały i przyjemny. Jak również wiemy, najwięcej przyjemności sprawia dziecku odgrywanie jakiejś roli i wyrażanie swoich myśli i uczuć przez ruch⁶.

Jako nauczyciel języka francuskiego często wykorzystuję na zajęciach teledyski do nauczanych piosenek, wylizaneek i rymowanek, dostępne w serwisie internetowym YouTube. Na pierwszych zajęciach wprowadzających tekst nowej piosenki dzieci mogą zapoznać się nie tylko z melodią i rytmem nowego utworu, ale również obejrzeć jego treść przedstawioną w tym krótkim utworze. Gdy już piosenkę znamy, oglądamy i śpiewamy ją razem, indywidualnie lub w parach, to kolejnym etapem jest odgrywanie scenek opartych na pomysłach z obejrzanego teledysku. Również bajki w wersji obcojęzycznej są dobrym sposobem nie tylko na urozmaicenie zajęć, ale przede wszystkim na osłuchanie małych uczniów z melodią zdania nauczanego języka obcego i wzbogacenie słownictwa zarówno biernego, jak i czynnego. Szczególnie polecam serial amerykański *Dora poznaje* świat dostępny w wielu wersjach językowych. Każdy epizod trwa około 20 minut i dzięki interaktywnemu charakterowi bajki (bohaterka zadaje pytania, czekając na odpowiedź lub prosi widza o pomoc w wykonaniu jakiegoś zadania), dzieci mogą czynnie uczestniczyć w jej przygotowaniach. Często na zajęcia z języka francuskiego dzieci przynoszą mi prace

⁵ A. Dziedzic, *Drama a wychowanie*, Warszawa 1999, s. 9.

⁶ Ch. Jaffke, M. Maier, *Języki obce dla wszystkich dzieci*, Kraków 2011, s. 102.

plastyczne wykonane w przedszkolu lub w domu, w oparciu o obejrzany odcinek.

Aby rozwijać ekspresję plastyczną dziecka, potrzeba ciągłej i systematycznej inspiracji jego twórczości, której źródłem mogą być również gry i zabawy językowe stosowane przez nauczyciela języka obcego, poznawane utwory, słuchane bajki i opowiadania czy też oglądane filmy animowane. Podejmowana przez dzieci działalność plastyczno-konstrukcyjna rozwija twórczą inicjatywę dziecka, pomysłowość, wiarę we własne siły, pobudzając jednocześnie rozwój umysłowy i emocjonalny⁷. Ważne jest, aby w miarę możliwości stosować różne techniki plastyczne, a więc nie tylko rysunek, malowanie czy wycinanie i wyklejanie, ale również lepienie, układanki z różnych elementów, konstruowanie czy przygotowanie rekwizytów do gier teatralnych i dramowych. Ponieważ zajęcia językowe są ograniczone czasowo i trwają zazwyczaj 30 minut, bardzo ważne jest, aby odpowiednio wcześniej przygotować zarówno szczegółowy scenariusz zajęć, jak i wszystkie materiały dydaktyczne, które będą nam do jego realizacji potrzebne.

Najważniejszą jednak rolę w inspirowaniu dziecięcej twórczości na zajęciach językowych (i nie tylko) ma dorosły, czyli nauczyciel. To do niego należy wytworzenie odpowiedniego klimatu potrzebnego do odbierania i wyrażania przeżyć artystycznych, poczucie bezpieczeństwa, wolności wypowiedzi bez krytycznych uwag, atmosfery życzliwości, ufności i serdeczności. Innymi słowy dobra atmosfera w grupie, szacunek i aprobaty, pobudzają do twórczości i sprzyjają uruchamianiu i kształceniu postawy twórczej naszych uczniów.

Bibliografia

Gloton R., Clero C., *Twórcza aktywność dziecka*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1985.

Iluk J., *Jak uczyć małe dzieci języków obcych?*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Lingwistycznej, Częstochowa 2006.

Dunin-Wąsowicz M. (red.), *Vademecum nauczyciela sześciolatek*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1980.

Dziedzic A., *Drama a wychowanie*, Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, Warszawa 1999.

Jaffke Ch., Maier M., *Języki obce dla wszystkich dzieci*, Impuls, Kraków 2011.